

Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032

Forundersøgelse

Udarbejdet af:

Kolofon

**Næstved som
Europæisk
Kulturhovedstad 2032**

Udgiver

Foreningen 'Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032'

Tekst og indhold

Kuanhsi Consulting i samarbejde med foreningen
'Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032'

Forsidefotos

VISM, Stevns Klint Experience, Daniel Villadsen, Mads Tolstrup
og Adam Grønne

Layout

Anne Birk Design

Tryk

Glumsø Grafisk

Foreningen 'Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032'
er støttet af:

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Europa investerer i landdistrikterne

**NÆSTVEDEGNENS
LANDBRUGSFOND**

Brand af 1848 Fond

spar nord

Sydbank

Indhold

Forord	4
1.1 Baggrund	5
1.2 Metode	5

Sektion A – Hvad er en Kulturhovedstad og hvorfor Næstved?

2.0 Europæisk Kulturhovedstad – definition	6
2.1 Europæisk Kulturhovedstad – kriterier	6
3.0 Næstved og Kulturregion Storstrøm ¹ som Europæisk Kulturhovedstad	7
3.1 Beliggenhed	7
3.2 Kultursatsning	8
3.3 Borgerinddragelse	8
3.4 Kulturudbud i Næstved og Kulturregion Storstrøm	9
3.5 Styrkelse af netværk	11

Sektion B – Erfaringer fra andre kulturhovedstæder/kandidatbyer

4.0 Effektmålinger af værtskab	12
4.1 Specifikke effektmålinger	13
4.2 Cases: Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017	14
4.3 Cases: Europæisk Kulturhovedstad Umeå 2014	18
4.4 Cases: Kandidatur Sønderborg	20
4.5 Cases: Kandidatur Hildesheim	20

Sektion C – Næstved og Kulturregion Storstrøm som Europæisk Kulturhovedstad 2032

5.0 Fra kulturby til kulturhovedstad	21
5.1 Kernefortælling	22
5.2 Programindhold	23
5.3 Organisering	24
5.4 Økonomi	26
5.5 Kommunikation og kampagne for kandidatur	27
6.0 Europæisk Kulturhovedstad – sådan kommer vi i gang	27
6.1 Den politiske fase – principbeslutning	28
6.2 Ansøgningsfasen – organisation	28
6.3 Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032 – scenarier for finansiering og budget	29
6.4og hvad får vi for pengene?	32
Efterskrift	33
Referenceliste	34

¹ Kulturregion Storstrøm er et kultursamarbejde mellem de seks kommuner på Sydsjælland og øerne: Faxe, Stevns, Vordingborg, Næstved, Guldborgsund og Lolland.

1.0 Forord

Hvert år vælger EU to byer fra sine medlemslande til at være Europas kulturhovedstæder, og i 2032 er det igen Danmarks tur til sammen med EU at udpege en by som vært.

To gange tidligere har danske byer været kulturhovedstæder, København i 1996 og Aarhus i 2017. Næste gang – i 2032 – kunne det blive Næstved, som påtager sig den udfordring i samarbejde med de fem partner-kommuner i Kulturregion Storstrøm.

Europæisk Kulturhovedstad er en enestående mulighed for at styrke den regionale sammenhængskraft og forbindelsen mellem kultur, turisme og kreative erhverv.

Samtidig rummer en kulturhovedstad store nationale og internationale perspektiver. Det er i mødet med andre kulturer, vi udvikler os, og kulturen kan på tværs af landsdele og grænser fremme nye partnerskaber, der kan inspirere og udvikle både borgere og erhvervsliv.

Som denne forundersøgelse viser, har de seks kommuner i Kulturregion Storstrøm i dag et stærkt og levende kulturliv. Dermed har de også potentialet til at stå i spidsen for en Europæisk Kulturhovedstad og til at skabe et mangfoldigt program med alt fra store, musikalske oplevelser og kunstudstillinger til brede, folkelige events og projekter med fokus på f.eks. idræt, arkitektur, gastronomi og bæredygtighed.

En Europæisk Kulturhovedstad vil være katalysator for at styrke en allerede blomstrende kultursektor, og vi vil kunne se frem til et helt år fyldt med kunst, kultur, livsglæde og fællesskab.

Kulturen er en drivkraft og en nøgle til at løse mange af de udfordringer, vi står overfor. Kunst og kultur skaber rammen om det gode liv og de aktiviteter, der gør os stolte af at bo og arbejde her, og som også er med til at gøre hele vores region attraktiv for nye borgere, gæster og virksomheder.

Samtidig vil der i 2032 være skabt et unikt momentum for en Europæisk Kulturhovedstad. Til den tid vil Femernforbindelsen og en ny Storstrømsbro binde regionen tæt sammen med Europa, og med nye højhastighedstog og en ny motorvej mellem Næstved og Rønnede/Sydmostorvejen vil omkring tre millioner mennesker i Sverige, Tyskland og Danmark have mindre end to timers transporttid til og fra Storstrømsregionen.

Ansøgningen om titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2032 skal være klar i slutningen af 2026. Vi håber med denne forundersøgelse at have skabt et solidt grundlag for den kommende beslutningsproces og det videre arbejde.

Tak til Kuanhsi Consulting for samarbejdet om forundersøgelsen, og også en tak til de mange, som undervejs i processen har stillet sig til rådighed for samtaler og inspiration.

God læselyst!

Klaus Eusebius Jakobsen

Formand

Foreningen Næstved som
Europæisk Kulturhovedstad 2032

1.1 Baggrund

Forarbejdet med at finde den næste kulturhovedstad i Danmark er i gang, og i 2026-27 vil en international ekspertjury afgøre, hvilken by, der skal have den ærefulde titel.

Selve ideen med en Europæisk Kulturhovedstad er, at den kan bidrage med at skabe en øget interesse for værtsbyen, regionen og landet som sådan. En Kulturhovedstad kan helt overordnet bidrage til at styrke kulturlivet betragteligt og få en positiv afsmittende effekt på turisme, erhvervsliv, uddannelser m.v., ligesom der kan skabes nye, langvarige partnerskaber og opbygges en gensidig europæisk forståelse.

I sin bedste udgave resulterer en Europæisk Kulturhovedstad i et styrket fællesskab, øget lokal stolthed samt et forbedret omdømme både nationalt og internationalt.

Formålet med denne rapport er at afsøge mulighederne for, at Næstved og de øvrige fem kommuner i Kulturregion Storstrøm ansøger om titlen. Herunder at afklare hvad begrebet Europæisk Kulturhovedstad generelt dækker over, samt hvad det kræver af Næstved og de øvrige kommuner for at komme i betragtning.

Rapporten er inddelt i tre hovedområder:

A) Hvad er en Europæisk Kulturhovedstad og hvorfor Næstved

Dette punkt indeholder en beskrivelse af de essentielle forhold for en Kulturhovedstad og giver en begrundet indstilling af styrkepositioner i Næstved og Kulturregion Storstrøm, herunder de nuværende udfordringer set i et europæisk og kulturelt perspektiv, men også med fokus på de iboende potentialer.

B) Erfaringer fra andre kulturhovedstæder/kandidatbyer

Fremstillingen fokuserer på andre kulturhovedstæder, der matcher Næstved i størrelse og omfang herunder en fremstilling af budget og finansiering samt de effekter, som de sammenlig-

nelige byer har haft. Der er etableret en sondring mellem byer, der har vundet kandidaturet, og værdien af et kandidatur i byer, der **ikke** blev tildelt værtskabet som Europæisk Kulturhovedstad.

C) Næstved og Kulturregion Storstrøm som Europæisk Kulturhovedstad 2032

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af processen frem mod en ansøgning. Der opstilles nogle scenarier for budgetovervejelser samt finansiering og organisation for en ansøgningsproces såvel som for et værtskab. Intentionen er, at man over tid skaber et politisk og folkeligt ejerskab til ideen lokalt og regionalt med fokus på nødvendigheden af at udvikle en stærk kernefortælling for Næstved og Kulturregion Storstrøm som hjørnesten for et kandidatur.

Nærværende rapport skal således ses som et første skridt mod at etablere et solidt vidensfundament, som kan anvendes i en kommende beslutningsproces om et kandidatur for at blive Europæisk Kulturhovedstad i 2032, herunder en oversigt over, hvorledes dette kan gribes an samt forslag til konkrete, fremadrettede beslutninger, der skal træffes for at komme i mål med en ansøgning.

1.2 Metode

Tilgængelige rapporter fra tidligere kulturhovedstæder er gennemlæst (pre-kvalificering, ansøgninger og evalueringer). Kandidatbyer, der ikke blev valgt som kulturhovedstad, er undersøgt, herunder kvalifikationsarbejdet og selve ansøgningen.

EU's egne rapporter og tilgængeligt materiale har også bidraget til at give et solidt indblik i processen og forarbejdet, der kræves for at blive kulturhovedstad. Bagerst i dokumentet er anført en referenceliste med alle dokumenter, der danner baggrund for denne forundersøgelse.

A) Hvad er en Europæisk Kulturhovedstad og hvorfor Næstved?

2.0 Europæisk Kulturhovedstad – definition

Ideen med en årlig Europæisk Kulturhovedstad blev vedtaget af EU's Ministerråd i 1985 på initiativ af den græske kulturminister Melina Mercouri. Formålet er at få os til at se Europas mange kulturer og sprog som en rigdom og bringe EU's befolkninger nærmere hinanden. Europæisk Kulturhovedstad er en af de mest prestigefyldte og højtprofilerede kulturelle begivenheder i Europa. Udvalgte byer og regioner får en stærk og synlig platform for international profilering og positionering, noget som kan være med til at skabe stolthed, styrke fællesskaber og fremme turisme.

Hvert år udpeges to byer i EU som kulturhovedstæder (i nogle særlige år har det været flere).

EU's regler kræver, at det er én by, der står som ansøger til titlen som Europæisk Kulturhovedstad, men byen kan involvere den omkringliggende region i projektet.

De mere officielle hensigter er at:

- Fremhæve mangfoldigheden og rigdommen af kulturer i Europa
- Fejre de fællestræk, som europæer deler
- Øge de europæiske borgeres forståelse for hinanden og bevidstheden om at tilhøre samme europæiske fællesskab
- Fremme kulturens bidrag til udviklingen af byer

Derudover er intentionen med en Europæisk Kulturhovedstad også at bidrage til en positiv udvikling for værtskabet

- Understøtte udviklingen af byer og regioner
- Styrke regionens nationale og internationale profil

- Forbedre image og attraktivitet
- Styrke kulturlivet og den kreative sektor til glæde for alle i regionen
- Løfte turismen både regionalt, nationalt og internationalt

2.1 Europæisk Kulturhovedstad – kriterier

I Danmark er det Kulturministeriet, der senest seks år før kulturhovedstadsåret inviterer interesserede danske byer til at ansøge om titlen. Når fristen er udløbet vil en international ekspertjury på 13 medlemmer fra kultursektoren i EU og Danmark (syv medlemmer udpeget af EU-Kommissionen og seks danske medlemmer) gennemgå de indkomne ansøgninger. På baggrund af en række fastlagte kriterier udvælger juryen de kandidatbyer, der går videre til en ny runde. I denne fase skal der udarbejdes en mere detaljeret ansøgning, inden juryen igen samles for at udpege den endelige vinder af titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2032, der formelt skal godkendes af Kulturministeren og EU-Kommissionen.

I arbejdet med udvælgelsen har den internationale jury fokus på kulturarv, kulturel mangfoldighed og potentiale for kulturel udvikling og innovation. Juryen overvejer ligeledes byens planer for at bruge titlen til at fremme kulturel udveksling og samarbejde indenfor og udenfor Europa, samt kapaciteten til at være vært og organisere sådan en stor kulturel begivenhed.

En kulturhovedstad fastsætter egne målsætninger for et succesrigt værtskab, og erfaringerne fra de mere end 60 byer, der har været Europæiske Kulturhovedstæder siden 1985, viser at forudsætningerne for et succesfuldt værtskab er:

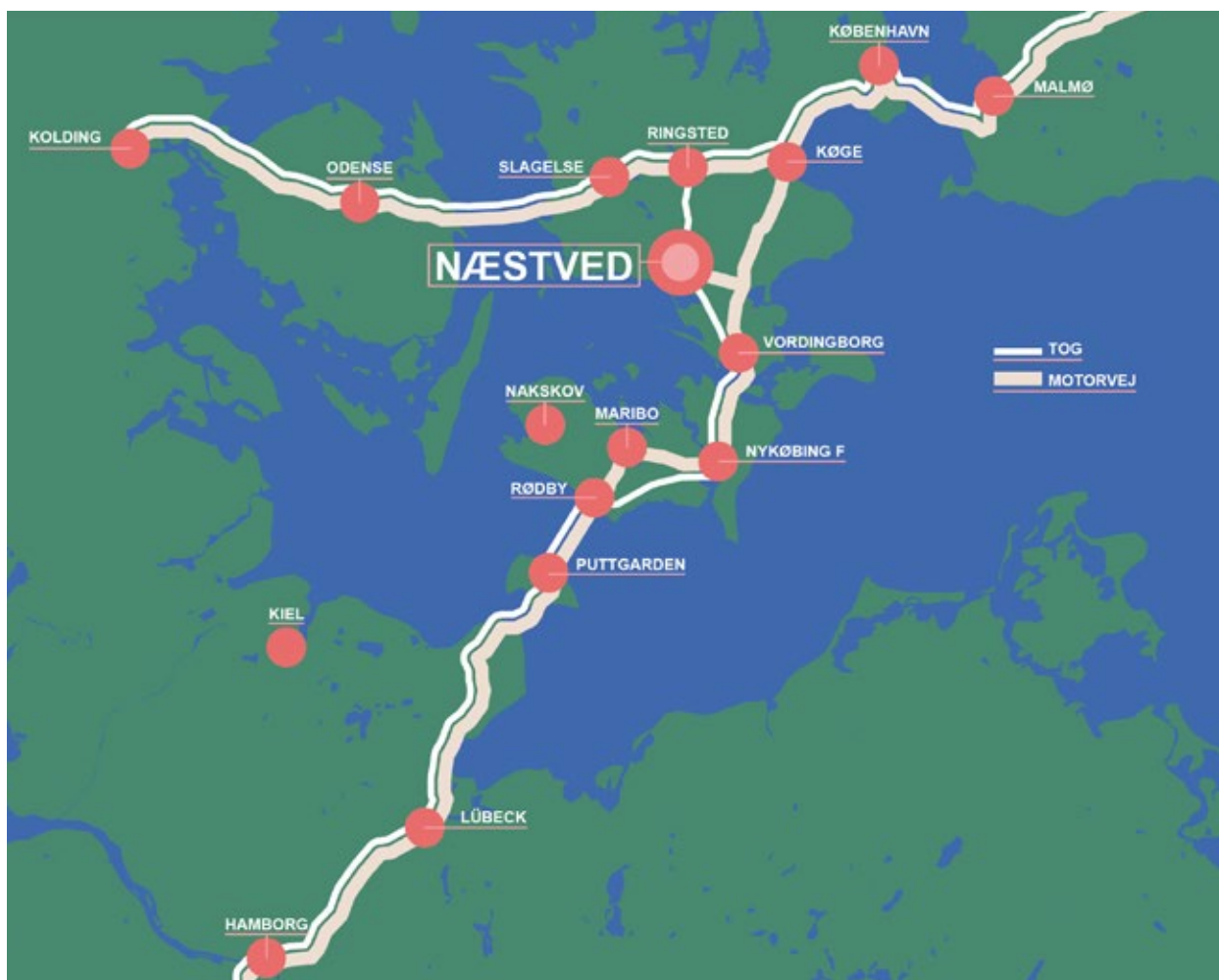
- Politisk vilje, enighed og ejerskab – sikrer langsigtet, bæredygtig effekt

- Stærkt lederskab og et engageret team
– dedikeret team med internationale visioner
- Partnerskaber – engagement på tværs af kulturinstitutioner, kunstgrupper, organisationer, turisme, erhvervsliv og samfundsgrupper
- Lokal involvering – aktiv deltagelse og ejerskab hos lokale foreninger og befolkningsgrupper
- Klare målsætninger – prioriteter og sammenhæng i opgaverne
- Langtidsplanlægning – overblik over opgaver og effektiv udnyttelse af ressourcer
- Stærkt programindhold – et kulturelt program med højdepunkter, bredde og forskellighed
- Kontekst – et program, der matcher kulturhovedstadens historie, kultur og de regionale forhold socialt og økonomisk
- Tilstrækkelige midler – et bekræftet budget så tidligt som muligt

3.0 Næstved og Kulturregion Storstrøm som Europæisk Kulturhovedstad

3.1 Beliggenhed

Næstved og kommunerne i Kulturregion Storstrøm har geografisk en unik beliggenhed. Med den nye Femern Bælt-forbindelse, en ny Storstrømsbro og en ny motorvejsforbindelse mellem Næstved og Sydmotorvejen vil Europæisk Kulturhovedstad i 2032 være en perfekt mulighed for at positionere hele Storstrømsregionen som et vækstlokomotiv med internationale ambitioner og let tilgængelighed.

Femern Bælt-tunnelen vil sænke rejsetiden mellem Danmark og Tyskland markant og sikre, at regionen bliver en del af fremtidens bæredygtige transportnetværk i Europa, og som en del af dette projekt vil jernbanen mellem Ringsted og Rødby blive opgraderet til internationale højhastighedstog.

Dermed vil mere end tre millioner mennesker i Danmark, Sverige og Tyskland i 2032 have mindre end to timers transporttid til/fra Næstved og Storstrømsregionen.

Den kommende infrastruktur vil sikre, at regionen bliver en del af fremtidens bæredygtige transportnetværk i Europa og give helt nye muligheder for turismen, for erhvervslivet og for etablering af nye partnerskaber på det europæiske kontinent.

Som vært for en Europæisk Kulturhovedstad i 2032 vil hele Storstrømsregionen have en enestående mulighed for at positionere sig som et vækstlokomotiv med internationale forbindelser.

3.2. Kultursatsning

Investering i kunst og kultur kan have en række fordele for et lokalsamfund. Det kan understøtte skabelsen og præsentationen af nye kunstværker, som kan berige samfundets kulturelle liv og give mennesker mulighed for at engagere sig i og værdsætte en bred vifte af kunstneriske udtryk. Investering i kunst og kultur kan også bidrage til den lokale økonomi ved at støtte arbejdspladser i den kreative sektor og tiltrække turister til området. Derudover kan kunst og kultur tjene som et middel til at adressere sociale og politiske spørgsmål og til at fremme dialog og forståelse i et fællesskab. Samtidig kan kunst og kultur bidrage til værdien i lokale fællesskaber ved at styrke det fysiske miljø og skabe en følelse af identitet og tilhørsforhold.

Research viser, at 63% af danskerne er enige i, at lokale kulturoplevelser styrker deres tilknytning til deres lokalsamfund. 80% mener, at kunst- og

kulturoplevelser i barndommen bidrager til at understøtte børns faglige læring. Men samtidig viser undersøgelser også, at næsten hver tredje dansker ikke deltager aktivt i kulturlivet. Det gælder både ældre, socialt udsatte og etniske minoriteter, der er underrepræsenterede som kulturbrugere. En Europæisk Kulturhovedstad vil kunne være et vigtigt værktøj til at inddrage disse grupper, skabe oplevelser og aktiv deltagelse.

Næstved og de omkringliggende kommuner står på mange områder i skyggen af de mange kulturelle tilbud og muligheder i hovedstadsområdet, og her vil en Europæisk Kulturhovedstad være en mulighed for at satse strategisk på kulturen og skabe større national og international opmærksomhed omkring de mange fremragende kulturaktiviteter, der allerede findes i Kulturregion Storstrøm.

Ser man på de kommunale kulturbevillinger, så bruger de seks kommuner i Storstrømsregionen mellem 1400 kr. og 1700 kr. årligt pr. indbygger på kultur. Lands gennemsnittet ligger på 1.779 kr. årligt pr. indbygger

3.3 Borgerinddragelse

En Europæisk Kulturhovedstad kan sætte borgere i centrum for inddragelse og engagement. Et kulturhovedstadsprojekt kan med fordel anvendes som redskab til at skabe kulturel forandring og projektet kan fungere som effektiv katalysator for generel udvikling og forandring.

For at skabe øget sammenhængskraft er det vigtigt at udvikle og synliggøre den fælles fortælling om det gode liv, hvor et mangfoldigt kulturliv kombineret med en smuk og varieret natur gør Storstrømsregionen til et attraktivt sted at bo, leve og arbejde.

At få skabt en attraktiv region for alle, hvor kulturen spiller en stor rolle, kan være en faktor for at fastholde beboere, tiltrække nye beboere, og ikke mindst tiltrække turister.

3.4 Kulturudbud i Næstved og Kulturregion Storstrøm

Næstved og de øvrige kommuner i Storstrømsregionen har et stærkt og levende kulturliv, som både beriger borgerne og er en væsentlig drivkraft i udvikling af kommunerne.

Gennem en årrække har kulturen været et centralt politikområde for kommunerne, som støtter en bred vifte af kulturtilbud, der henvender sig til folk i alle aldre og til både et bredere og et mere snævert publikum. Alle kommuner har et særligt fokus på børn og unges egne evner til at skabe og udvikle sig kulturelt.

Med det stærke og varierede kulturudbud er der skabt grundlag for at styrke udviklingen af kulturen yderligere gennem tværgående samarbejde både regionalt, nationalt og internationalt, og de mange centrale og markante kulturaktører i Storstrømsregionen vil kunne bidrage til at give en ansøgning om titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2032 stor vægt inden for mange områder.

Scenekunst, musik og film

Næstved

- Næstved Internationale Egnsteater
- Dansk Rakkerpak og Faster Cool
- Næstved Teater
- HICSUM - Herlufsholm International Chamber Music Festival
- Vershuset
- Kulturladen, Fuglebjerg
- Biografer

Kulturregion Storstrøm

- Ensemble Storstrøm
- Teatret Cantabile 2, Vordingborg
- Pavillon K, Vordingborg
- Waves Festival, Vordingborg
- Stars, Vordingborg
- NørregadeTeatret, Egnsteater Lolland
- Teatret Masken, Nykøbing F.
- Teater Møn

- Teaterhøjskolen Rødkilde
- Nykøbing F. Revyen
- Kulturforeningen Spilledåsen, Stevns
- Scandinavian Cello School, Stevns
- Biografer i hele regionen

Festivaler og events

Næstved

- Næstveds Søjler – middelalderfestival
- Street Cut – international gadeteaterfestival, Næstved
- Musik over Præstø Fjord
- Cannonball rockfestival, Næstved
- Næstved Metalfest
- Grøn koncert, Næstved

Kulturregion Storstrøm

- Lys over Lolland
- Folkemøde Møn
- Madens Folkemøde, Lolland
- Gutter Island, Masnedø
- Vordingborg Festuge

Museer og billedkunst

Næstved

- Holmegaard Værk
- Kunsthall Rønnebæksholm
- Næstved Kunstby Festival (gavlmalerier)
- Næstved Kunstforening
- Næstved Museum - Helligåndshuset
- Grafisk Værksted Næstved
- Karrebæksminde Fiskeri- og bymuseum
- Gallerie Dragehøj, Fensmark

Kulturregion Storstrøm

- Danmarks Borgcenter, Vordingborg
- Fuglsang Kunstmuseum, Lolland
- Arts Barns Lolland
- Stevnsfortet
- Museum Lolland-Falster
- Thorvaldsen Samlingen, Nysø Herregård
- Thorsvang – Danmark Samlermuseum, Stege

Kulturhuse

Næstved

- Grønnegades Kaserne Kulturcenter
- Arena Næstved
- Næstved Bibliotek
- Maglemølle Næstved
- Boderne, Næstved
- Sydpolen, Næstved
- Kornmagasinet, Tappernøje
- Folkemusikhuset, Fensmark
- Kulturladen, Fuglebjerg

Kulturregion Storstrøm

- Stars, Vordingborg
- Kulturforeningen Spilledåsen, Stevns
- Kulturloftet, Stevns
- Kulturfabrikken, Guldborgsund
- Masnedø Fort
- Stationsbygningen, Vordingborg
- Hårbøllehuset, Møn
- Møns Multikulturhus
- Huset 40, Faxe Ladeplads
- + biblioteker, forsamlingshuse, sognegårde og skoler i hele regionen

Børne- og ungekultur

Næstved

- Børnekulturhus Næstved
- Børnekulturfestival, Næstved
- Næstved Ungdomsskole
- Ungdomsprojekthuset JB10
- Talentskolen – Dansk Center for Kunstnerisk Udvikling
- Billedskolen Storstrøm

Kulturregion Storstrøm

- Vilde Vulkaner, Vordingborg
- Guldborgsund Revyskole
- Regionens musikskoler
- Teatertilbud til børn og unge

Natur og parker

Næstved

- Gavnø Slot og slotspark
- Herlufsholm Skole og Gods
- Holmegaard Mose
- BonBon-land
- Susåen
- Karrebæk Fjord

Kulturregion Storstrøm

- Geocenter Møn
- Geomuseum Faxe
- Stevns Klint Experience og UNESCO Verdensarv
- Gisselfeld Kloster
- Dark Sky – Møn og Nyord
- Skovtårnet - Camp Adventure, Rønnede
- Knuthenborg Safaripark
- Camønoen
- Christianssæde

Et stærkt kulturliv til gavn for borgere og besøgende kræver en stadig tilgang af ny inspiration og erfaringer til kulturinstitutionernes og kunstnernes arbejde. Et styrket europæisk samarbejde og udveksling af ideer og talent vil give kulturlivet i Storstrømsregionen mulighed for nye vinkler, nye kunstneriske perspektiver og dermed et højere niveau.

Med en beslutning om at forberede en ansøgning om titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2032 kan Næstved og Kulturregion Storstrøm tage endnu et ambitiøst skridt på kulturområdet og sende et signal om den vigtige rolle et kulturliv på lokalt, nationalt og internationalt niveau kan udgøre for udviklingen af vores region.

Forberedelsen af en ansøgning vil skabe bredt kendskab og opbakning til 2032-projektet blandt en væsentlig kreds af interessenter, herunder Næstveds og de øvrige kommuners borgere, kulturinstitutioner, foreninger, øvrige institutioner og organisationer herunder i uddannelsessektoren og i erhvervslivet

3.5 Styrkelse af netværk og kompetencer

En høj grad af involvering i ansøgningsprocessen vil sikre aktiv deltagelse blandt de væsentlige aktører, skabe et bredt ejerskab omkring projektet samt styrke og udbygge de regionale netværk. Tilsvarende vil der ske en betydelig styrkelse og udvidelse af nationale og internationale netværk og samarbejdsplatforme på kulturområdet og andre sektorområder.

Samtidig vil en lang række af tiltag og aktiviteter i processen sikre en omfattende kompetenceudvikling blandt nøglepersoner og -organisationer, så Storstrømsregionens potentiale for at producere og håndtere nyskabende og udviklende kulturprojekter styrkes betydeligt.

Denne viden vil udgøre et væsentligt aktiv for kommunernes aktører og i forhold til strategiske beslutningsgrundlag på mange områder i årene fremover.

Forberedelsesprocessen i årene 2023-2026 vil forme et stærkt fundament for udarbejdelsen af selve ansøgningen, og det programudkast til Europæisk Kulturhovedstad, som skal indsendes i 2026.

B) Erfaringer fra andre kulturhovedstæder/kandidatbyer

4.0 Effektmålinger af værtskab

Det kan være en særdeles vanskelig opgave at fastsætte de direkte og helt konkrete afledte effekter af at være kulturhovedstad, men det er vigtigt på forhånd at opstille nogle klare målsætninger både for ansøgningsprocessen og for et værtskab, hvis man vinder dette.

Grundlæggende bør man begynde med at definere mulige effektmål for kandidaturprocessen og selve begivenheden/værtskabet.

I det følgende har vi valgt alene at fokusere på et værtskab, som på tilsvarende vis også kan danne grundlag for at opstille målsætninger for ansøgningsprocessen.

Udgangspunktet kan være en hypotese om, hvad man ønsker at få ud af et værtskab for en Europæisk Kulturhovedstad. Hvorfor ønsker man at søge om titlen? Hvilke værdier skal en kulturhovedstad fokusere på – kortsigtet såvel som langsigtet?

Overordnede målsætninger kan være – eksempler:

- Øget kendskab til Næstved og kommunerne i Storstrømsregionen
- Øget kendskab til Kulturregion Storstrøm som en kulturel destination
- Øge attraktionen og omdømmet for Storstrømsregionen for nye såvel som eksisterende borgere
- Øge omsætningen ved øget turisme, tilflytning og nye virksomheder
- Øge oplevelsen af social sammenhængskraft

Hertil kommer en vurdering af, hvad der driver værdierne, og hvordan en Europæisk Kulturhovedstad mere specifikt kan påvirke de overordnede målsætninger.

Herefter er det spørgsmål om, hvad man ønsker at investere i begivenheden, og hvordan man prioriterer investeringerne i relation til målsætningerne? Herunder, hvordan vægtes kvaliteten vs. kvantiteten af det kulturelle program, der aktiveres i kulturhovedstadsåret?

Et delelement, som kan gøre opgaven med opstilling af målsætninger og dokumenterede, afledte effekter lidt udfordrende, er at man er Europæisk Kulturhovedstad i et helt år.

Gennem et helt år vil der være mange forskelligartede begivenheder spredt geografisk, skiftende tematikker, forskellige aktivitetsstørrelser, kulturfokus etc. Alt dette vil således påvirke de samlede effektmålinger i forhold til de enkelte målsætninger.

Det er vigtigt at få skabt grundlaget og lavet forarbejdet med effektmålinger på et tidligt tidspunkt i processen. Herefter kan man organisere en løbende effektevaluering, så det bliver muligt at måle effekterne før, under og efter et værtskab som Europæisk Kulturhovedstad.

De langsigtede planer for et værtskab er særdeles vigtige, idet der ofte hos værtsbyer ses en stor værdi i de tiltag, samarbejder og partnerskaber som fortsætter langt udover selve kulturhovedstadsåret.

4.1 Specifikke effektmålinger

Effekterne måles oftest indenfor specifikke områder: **Kulturelle**, **sociale** og **økonomiske** effekter. Dertil kommer effektmåling på forbedret **image** og sidst, men ikke mindst, **politiske effekter** i form af styrkede relationer og kompetencegivende redskaber, som man har tilegnet sig som vært.

De specifikke, **kulturelle effekter** har fokus på selve kulturindholdet, samarbejdet omkring kulturen og de afledte effekter heraf.

01 Kulturelle Styrkelse af kultursektoren - Kultursektoren styrkes gennem projekter, der udvikler kompetencer hos institutioner og offentlige og private kulturaktører Europæisk samarbejde - Mulighed for at styrke europæiske relationer gennem kulturelle udvekslinger og europæiske samarbejdsaftaler	02 Sociale Aktivering af borgere - Borgerne involveres i frivilligt arbejde, og mange forskellige grupper får muligheder for nye kulturoplevelser som publikum Aktivering af unge - Unge borgere med begrænset erfaring i kulturprojekter får mulighed for at blive involveret i aktiviteter og projekter, der kan udvikle kompetencer og tilskynde til aktiv deltagelse i kulturlivet	03 Økonomiske Skaber højere omsætning - Et stigende antal lokale og udenlandske besøgende har en positiv økonomisk effekt og øger omsætningen Stimulere vækst i beskæftigelsen - Der skabes flere job både i den private og offentlige sektor. Det styrker især de kreative erhvervssektorer	04 Image Større synlighed og opmærksomhed - Kulturhovedstæder får øget opmærksomhed både nationalt og internationalt gennem medieomtale af byen, regionen og de mange kulturelle begivenheder - Gennemførelsen af en kulturhovedstad styrker image og får borgerne til at engagere sig og føle stolthed over deres by og region.	05 Politisk Styrkede relationer Samarbejde fremmer tværgående og tværinstitutionelle relationer (uddannelse, erhvervsliv, turisme, politisk) på flere skalaer (lokalt, regionalt, nationalt, internationalt)
---	--	--	---	---

At løfte en opgave som Europæisk Kulturhovedstad er med til at styrke udviklingen i kultursektoren og udvikling af kompetencer hos institutioner, offentlige og private kulturaktører. Nye netværk og samarbejder er med til at styrke institutionerne. Lokalt, regionalt, nationalt og internationalt samarbejde og netværk udvikles på tværs af sektorer.

Indholdsprogrammet er også en stor del af effekterne på kulturen, når kulturhovedstadsbyer måler effekter. Hvilke store events laver man? Hvad er temaet? Hvilke kunstformer repræsenteres etc.?

De kortsigtede effekter fokuserer f.eks. på antallet af eventdage, mens mere langsigtede effekter kan være en vurdering af, om det kulturelle program opnår anerkendelse, vinder priser eller får positiv medieomtale? Målinger kan også vise, om programindholdet har flyttet på opfattelsen af værtsbyen.

Besøgende til events er også en del af kultureffekterne. Mange kulturhovedstæder har haft som målsætning at have et mangfoldigt program med en bred, demografisk målgruppe, hvor der er plads til både erfarne kulturbrugere og dem, som normalt aldrig opsøger kunst og kultur. **Inddragelse** er vigtigt, herunder international deltagelse samt deltagelse af børn og unge, ældre og familier.

De sociale effekter har fokus på borgerinddragelse med fokus på mangfoldighed, inklusion, integration etc. Effekter måles igen ud fra de målsætninger, man selv definerer. Er den lokale udfordring at få folk til at indgå i sociale konstruktioner, eller indgå i aktive fællesskaber indenfor musik, kunst eller idræt?

De økonomiske effekter er dem, som har størst fokus, da det altid er det store spørgsmål i den type af investeringer: Kan det betale sig? Direkte og indirekte indkomst fra events, øget turisme/overnatninger?

Erfaringer fra andre Europæiske Kulturhovedstæder viser i de fleste tilfælde, at den økonomiske effekt vil fortsætte i årene efter værtskabet, med øget kulturel aktivitet, øget turisme og erhvervs-vækst (se Cowi rapport udarbejdet for Aarhus).

“At få titlen som Europæisk Kulturhovedstad var det øjeblik, hvor Liverpool løftede hovedet igen. Mens resten af landet mærkede recession, fejrede Liverpool. Men det handlede aldrig bare om 2008 – det handlede om de varige spor i årene efter. Gennem de sidste 10 år har Liverpool styrket anseelse, turisme, på alle tænkelige måder, både fysisk og mentalt. Den økonomiske effekt har været enorm, fra krydstogtskibe til stigningen i togturister. Antallet af overnattende gæster og endagsbesøgende er steget markant og det føles som om vi åbner et nyt hotel hver dag.”

Claire McColgan, Direktør, Liverpool City Council

Politiske effekter kan også kobles til organisatoriske effekter. Der opbygges i processen tværgående og tværinstitutionelle relationer, hvor der opbygges nye, fælles kompetencer. Styrket administration og ledelse, og styrkede erfaringer i at få eksekveret på en strategisk forretningsplan.

Sidst men ikke mindst, er det vigtigt at måle, om Europæisk Kulturhovedstad bidrager til en stærkere identitet i egne borgeres bevidsthed. Et **stærket image** og stolthed over at bo i området.

4.2 Cases: Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

I 2017 var Aarhus sammen med Region Midtjyllands 18 andre kommuner Europæisk Kulturhovedstad. Aarhus 2017 var resultatet af en proces, der involverede mere end 10.000 mennesker fra hele regionen.

Mere end noget andet handlede Aarhus 2017 om det at gentænke: Under temaet Let's Rethink blev Region Midtjylland omdannet til et kulturelt 'laboratorium', hvor alternative løsninger kunne spire og gro.

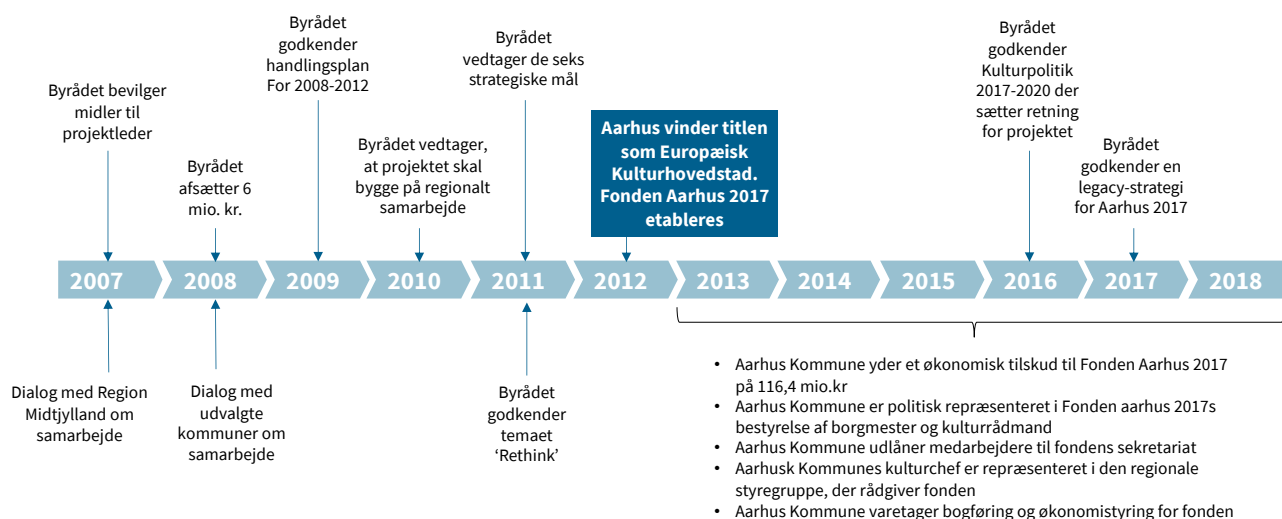
- Let's Rethink. Fokus på tidsånden, hvor alle leder efter nye løsninger og nye modeller for samfundet.
- RETHINK er en fremtidsorienteret platform og har fokus på løsninger på de udfordringer vi står overfor med interkulturelle spændinger, social segregation og kulturel opdeling.

Initiativet til en ansøgningsproces blev taget i 2007, ti år før Danmark skulle have værtskabet for Europæisk Kulturhovedstad 2017, og på baggrund af en beslutning i Aarhus Byråd blev sekretariatet for Aarhus 2017 oprettet i 2008. Der blev afsat seks millioner kroner til ansøgningsprocessen, og budgettet blev senere forhøjet til 9,8 mio. kr.

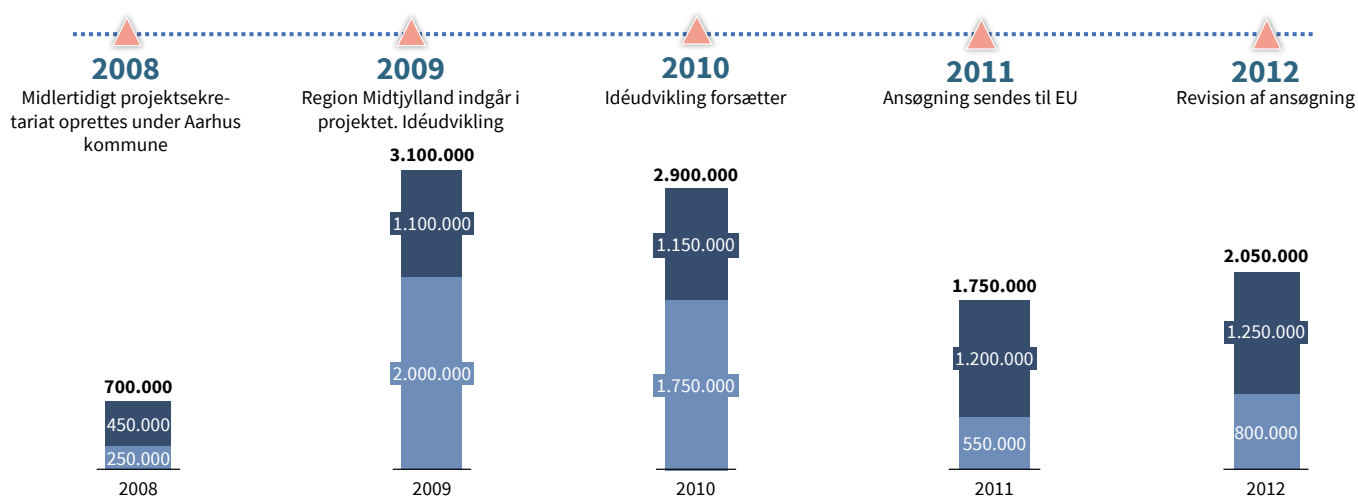
Projektorganisationen for ansøgningsarbejdet blev oprettet under Kulturforvaltningen i Aarhus kommune, og arbejdet med ansøgningen var baseret på en meget inddragende metode, kreativ procesledelse og strategisk projektudvikling. Ansøgningen blev sendt til Kulturministeriet i september 2011, og den 24. august 2012 blev Aarhus udnævnt til Europæisk Kulturhovedstad 2017 (tidslinje og økonomi i ansøgningsfasen, se grafer side 15).

Sådan blev Aarhus 2017 en realitet

Tidslinje for kulturhovedstadsprojektet Aarhus 2017 – udvalgte beslutninger og begivenheder

Aarhus 2017 – proces og budget i ansøgningsfasen

**Samlet budget for ansøgningsfasen Aarhus 2017:
9,8 mio. kr.**

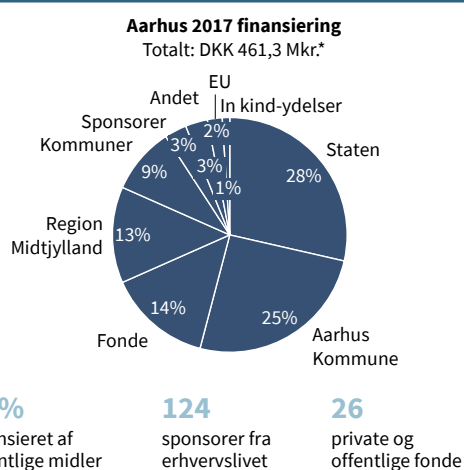
■ Aktiviteter
■ Driftsudgifter

Efter udnævnelsen til Europæisk Kulturhovedstad etablerede Aarhus kommune i november 2012 en erhvervsdrivende fond, Fonden Aarhus 2017 med repræsentanter fra Aarhus kommune, Region Midtjylland, kommunerne i Region Midtjylland, kultursektoren og erhvervslivet.

Fonden Aarhus 2017 ansatte i 2013 Rebecca Matthews som direktør, og hun stod indtil 2018 i spidsen for gennemførelsen af Europæisk Kulturhovedstad med et samlet budget på 461,3 mio. kr.

Aarhus 2017 – finansiering og budget for gennemførelse af Europæisk Kulturhovedstad

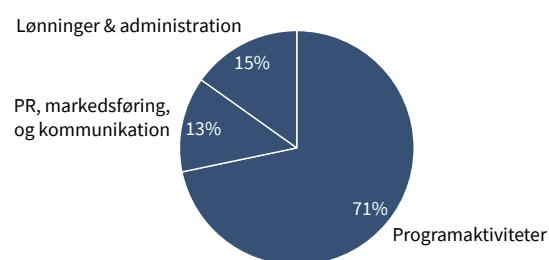
FINANSIERING

* Fondens samlede indtægter

** Baseret på de årlige, reviderede regnskaber fra årene 2013-2018

BUDGET FORDELING**

Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 er en veldokumenteret case lige fra forløbet med ansøgningen til udnævnelsen i 2012 samt fra processen omkring udviklingen og implementeringen af det kulturelle program til evalueringen og de detaljerede rapporter om effekterne af Aarhus 2017.

Aarhus kommune har senere undersøgt de mere langsigtede effekter af kulturhovedstaden, og en måling foretaget af analyseinstituttet Epinion i 2020 har vist, at kulturen i Aarhus stadig er særdeles vigtig for byens borgere. 37% svarede,

at kulturlivet er det, som gør Aarhus til en god by at bo i. Kulturen scorede dermed højest blandt 30 mulige kategorier, og det har den gjort i alle tre år, efter Aarhus var Europæisk Kulturhovedstad.

“Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad har bevist, at hver krone investeret i et levende, nysgerrigt kulturliv er den bedste grobund for mangfoldighed, inklusion, integration, meningsfyldt livsindhold og øget folkesundhed. Og det er mange fluer med ét smæk.”

Gitte Madsen, tidligere underholdningschef, TV2

Aarhus 2017 har produceret en meget udførlig rapport med effekterne af kulturhovedstadsåret. Rapporten er opdelt på kulturelle effekter, sociale

effekter, økonomiske effekter, image og identitets-effekter samt organisatoriske og politiske effekter.

Udvalgte effekter fra rapporten

1.185

millioner DKK stigning
i omsætning i den private
sektor i Region Midtjylland
COWI rapport, april 2018

648,1

millioner DKK i annonce-
værdi
Meltwater og Infomedia

111,2

millioner DKK fundraised

11,2

millioner overnatninger
VisitDenmark

3,3

millioner i samlet
publikumstal
ved Europæisk Kul-
turhovedstad Aarhus
2017's events

98.160

følgere på sociale medier
Meltwater

27.723

medieomtaler i 2017
Meltwater og Infomedia

13.708

eventdage

6.000

frivillige bidrag
til Åbningsprocessionen

Blandt de vigtigste resultater fra Aarhus 2017 kan fremhæves:

Kulturelle effekter: Et stærkt kulturelt program med over 442 projekter, der involverede alle kunstformer samt kunstnere fra mere end 50 lande. Med i alt 13.708 eventdage nåede Aarhus 2017 et publikumstal på mere end 3,3 millioner.

52% af alle begivenheder havde fri adgang. *Det europæiske element:* 70% af projekterne involverede en europæisk partner eller kulturudveksling

Sociale effekter: *Aktivering af borgerne:* Tusindvis af mennesker tog aktivt del i kulturåret som frivillige eller medvirkende ved kulturelle arrangementer. I alt 4.535 frivillige, der repræsen-

terede alle regioner i Danmark og 85 forskellige nationaliteter, gav deres tid og talent til at hjælpe. 6.000 borgere medvirkede i åbningsparaden eller et af de mange kor ved den officielle åbning, og i løbet af året var tusindvis af borgere i hele regionen involveret i kulturelle fællesaktiviteter og debatter. Det lykkedes desuden at *aktivere de unge*: 50 mindre projekter blev lanceret af projektere under 35.

Økonomiske effekter og beskæftigelse: Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 havde en positiv effekt for private virksomheder med en omsætningsstigning på mere end 1,2 milliarder kroner. Der blev skabt 1.965 nye fuldtidsjob. For hver offentlig investeret krone er omsætningen i de private virksomheder steget med tre kroner svarende til 300%. Tiltrækning af turister: 12,6 millioner en-dagsturister besøgte Region Midtjylland i 2017, og overnatning på hoteller, i feriehuse og på campingpladser i perioden 2013-2017 steg med 19% til i alt 11,2 millioner overnatninger.

Imageeffekter og lokal synlighed: En massiv mediedækning bidrog til at sætte fokus på Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017. Med 25.195 nationale og 2.528 internationale medieomtaler. Den estimerede annonceværdi for omtalen af Kulturhovedstaden var på 648 millioner kroner. Medier i 70 lande bragte omtaler af Aarhus 2017. På de sociale medier var 98.160 følgere aktive. I slutningen af 2017: 75% af indbyggerne var klar over at Aarhus er kulturhovedstad. 60% af indbyggerne vurderede Aarhus 2017 som vellykket

Politiske effekter: Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 skabte nye samarbejdsformer mellem de 19 kommuner og Region Midtjylland og styrkede det fælles fokus på målrettet kulturudvikling. Det samlede budget var på 461,1 mio. kroner, heraf blev 71% investeret i kulturelle projekter og aktiviteter. Dette budget blev opnået gennem strategiske partnerskaber og støtte på 111,2 millioner kroner fra i alt 127 fonde og virksomheder, der engagerede sig i kulturhovedstadsåret.

4.3 CASES: Kulturhovedstad Umeå 2014

I Umeå var titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2014 resultatet af en langsigtet strategi med fokus på kulturen som løftestang og drivkraft for kommunens udvikling. Trods den geografiske beliggenhed i udkanten af Europa er Umeå en pioner indenfor kultur, og under kulturhovedstadsåret satte Umeå og hele regionen fokus på den samiske kultur, de otte samiske årstider og den nordiske livsstil.

Geografisk omfattede Umeå 2014 hele den nordlige region, den nordligste del af Norge og Finland samt en region i Rusland.

Det kulturelle program omfattede mere end 300 store events under mottoet: "Nysgerrighed og passion" og med tre undertemaer: Menneskelig udvikling, bæredygtig udvikling og internationale relationer.

Temaet for det kulturelle program var baseret på det overordnede koncept om Umeå som det 'nordlige værelse i det europæiske hus' og som centrum for langsigtet grænsesamarbejde i Lapland-regionen.

Kulturprogrammet var bygget op omkring de otte årstider i den samiske kalender, og mange begivenheder udforskede og fremhævede samisk kultur i alle dens former med rock-kunst, musik, kunsthåndværk, design etc.. Forskellige samarbejder og begivenheder fandt sted på tværs af Sápmi-området i Norrland, såvel som i Finland og Norge. Den europæiske og internationale dimension blev også sikret gennem et stort antal samarbejder med kunstnere og kulturorganisationer fra andre lande, såsom det kinesiske TAO Danseteater og den spanske teatergruppe La Fura dels Baus.

Organisation

I modsætning til mange andre kulturhovedstæder blev Umeå 2014 ikke administreret af en ekstern organisation, men af Umeå Kommune selv. Kommunen etablerede et sekretariat, hvor

kommunalt ansatte ledere og medarbejdere havde det overordnede ansvar for planlægningen og implementeringen af programmet for Umeå 2014.

Evalueringen af Umeå 2014 har haft fire overordnede fokusområder:

- 1) Medejerskab til borgerne Empowerment of the people
- 2) Styrkelse af byens ressourcer Empowerment of the city
- 3) Involvering af kulturlivet Empowerment of the culture
- 4) Fremme af europæisk udveksling og samarbejde Empowerment of European Interaction

Medejerskab til borgerne

Ambitionen og målformuleringerne for Umeå 2014 var, at 'alle borgere har opdaget nye muligheder....' og 'Kulturen har nået nye målgrupper' i løbet af kulturhovedstadsåret.

Den offentlige debat omkring Umeå 2014 var forholdsvis kritisk i planlægningsfasen, men efter gennemførelsen af programmet under Europæisk Kulturhovedstad viste en undersøgelse i 2015, at borgerne var mere positive. Omkring 70 procent af de adspurgte havde deltaget i kulturhovedstadsåret som besøgende, frivillige eller andet.

Umeå 2014 havde ligeledes en positiv effekt på de lokales adgang til og deltagelse i kulturbegivenheder, herunder for mange, der normalt ikke ville deltage i kulturelle begivenheder. Ifølge en undersøgelse udført af Sveriges Statistik deltog 71 % af Umeås beboere i et arrangement under kulturhovedstadsåret.

Omkring 2014 oplevede Umeå som by velstand og lav arbejdsløshed, så fokus i programmet for Europæisk Kulturhovedstad var primært på at udvide adgangen til og deltagelsen i kultur for befolkningen generelt. Den samme undersøgelse viste også, at kun 24% af Umeå-beboerne vurderede, at de brugte flere penge på kultur i løbet af

2014 end i 2013, mens 5 % svarede, at de havde brugt mindre. Dette kan tyde på, at mange mennesker blev tiltrukket af gratis arrangementer i det kulturelle program for Umeå 2014.

Styrkelse af byens ressourcer

Umeå kommune har angiveligt investeret 3,7 milliarder SEK i infrastruktur i løbet af 2009–2014. Ud af de 3,7 milliarder SEK, udgjorde 1,3 mia. SEK investeringer indenfor kulturområdet, i både bygninger og infrastruktur, og igennem hele kulturhovedstads-processen har Umeå været igennem en stor forvandling.

Involvering af kulturlivet

Samskabelse og 'Open Source' var centrale temaer i både ansøgningsprocessen, forberedelsen og gennemførelsen af Umeå 2014, og i en undersøgelse af den lokale involvering svarer 99% af aktørerne, der var med i kulturprojekter, at de oplevede, at aktiviteterne i 'høj grad' eller 'til en vis grad' blev skabt i samarbejde.

Som de fleste Europæiske Kulturhovedstæder var det kulturprogram, Umeå præsenterede i løbet af titelåret, mere omfattende, mere innovativt og mere europæisk af karakter end byens kulturelle tilbud i tidligere år. For eksempel indeholdt Umeå 2014 online-kalenderen i alt 1.054 begivenheder. Af de lokale beboere, der svarede på en undersøgelse fra Statistiska Centralbyrå, mente 78 %, at Umeås kulturudbud var blevet forbedret i løbet af 2014, mens ingen mente, at det havde været dårligere end de foregående år. Desuden svarede 69 %, at det havde været en god ting for Umeå at have været Europæisk Kulturhovedstad i 2014.

Fremme af europæisk samarbejde og udveksling

Den europæiske tour "Caught by Umeå" var et rejsende initiativ, der var på turné til otte større byer i Europa i efteråret 2013 og repræsente-

ret på rejsemessen ITB i Berlin samme år. Den internationale promovering af Umeå 2014 blev gennemført i samarbejde med Visit Umeå og Visit Sweden.

Som i andre mindre provinsbyer, der har været vært for Europæisk Kulturhovedstad, var et centralt mål for Umeå 2014 at højne byens internationale profil og tiltrække turister og andre internationale besøgende.

Den internationale kommunikationsindsats i Umeå 2014 opnåede succes med at tiltrække de internationale mediers interesse. Mindst 100 udenlandske journalister deltog i åbningen og nød godt af en dedikeret gæstfrihed og et program arrangeret af Umeå 2014. Som et resultat af disse bestræbelser blev der registreret omkring 1.837 artikler om Umeå 2014 i de udenlandske medier fra november 2013 til januar 2015. Disse omfattede blandt andet omtale i New York Times og den britiske avis The Guardian. Umeå er også kommet med i det internationale rejsemagasin Rough Guides' "Top Ten Cities" i verden.

En analyse foretaget af Umeå 2014 har anslået, at mediedækningen nåede et publikum på op til to milliarder mennesker og havde en nominel værdi på 380.000 SEK (€ 41.000). Der var også reportager fra Umeå på tv-stationer i blandt andet Frankrig, Italien og Tyskland.

4.4 CASES: Kandidatur Sønderborg 2017

Sønderborg satser fortsat på kulturen trods nederlaget til Aarhus om titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2017. Det gjorde ondt på Sønderborg, da Aarhus løb med titlen, men processen satte skub i kulturlivet:

- Sønderborgs kulturhovedstadskandidatur har været kommunens "muskel" til at få sat turbo på deres Plan A, hvor kulturen og den kreative sektor er drivkraften til bæredygtig udvikling på tværs af sektorer.

- Ny vision: Kulturkompasset Sønderborg 2025, der bygger på ideerne fra kulturhovedstadsansøgningen
- Nyt mål: At skabe Europas førende grænseoverskridende kulturregion i Sønderjylland.
- Samme økonomi: Seks millioner kroner, der årligt var afsat til optaktsårene til Europæisk Kulturhovedstad, blev fastholdt til kulturaktiviteter.

4.5 CASES: Kandidatur Hildesheim 2025

Den tyske by Hildesheim valgte også at fortsætte kulturindsatsen, da byen tabte opløbet om at blive Europæisk Kulturhovedstad i 2025 til Chemnitz, og på basis af ansøgningen kalder byen sig nu: Kulturbay Hildesheim

- Byen Hildesheim underskrev i juni 2022 endnu en samarbejdsaftale for at fremme det tværkommunale samarbejde på kulturområdet 2022-2024
- Projektkontor er oprettet med formål at udvikle samarbejdsprojekter sammen med gamle og nye partnere - også med international deltagelse - til at skaffe økonomiske midler og forbinde kulturaktører med hinanden
- I august 2022 organiserede Hildesheim en regional workshop med fokus på, hvordan kulturlandskabet i regionen skal udvikle sig i de kommende år

C) Næstved og Kulturregion Storstrøm som Europæisk Kulturhovedstad 2032

5.0 Fra kulturby til kulturhovedstad

Næstved og kommunerne i Kulturregion Storstrøm har som beskrevet et meget varieret og rigt kulturliv, som rummer et stort potentiale for indholdet i en ansøgning om titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2032.

Ved udformningen af en ansøgning er der fem væsentlige elementer, som skal prioriteres og nøje overvejes i et kandidatur:

1. Kernefortælling
2. Programindhold
3. Organisering
4. Økonomi
5. Kommunikation

Fra kulturby til kulturhovedstad

5.1 Kernefortælling

Det er essentielt at få etableret et stærkt og relevant narrativ for en kommende Europæisk Kulturhovedstad med fokus på visioner og ambitioner for et værtskab i 2032.

Der er talrige eksempler på kernefortællinger fra andre kulturhovedstæder og deres valg af temaer og overordnede fortællinger:

Historisk

Her gribes der typisk ned i en given historisk periode såsom en samhandelsfortælling eller en periode med transformativ kultur for et årti med sameksistens. Det er San Sebastian 2016 et eksempel på med fortællingen om Baskerlandets relation til resten af Spanien.

Liverpool valgte i 2008 at tematisere og udforske byens rolle som havneby under en kritisk periode med slavehandel. Der kan umiddelbart virke selvmodsigende i forhold til at hylde en bys potentialer, men hensigten var at gøre op med en udfordrende periode og give en læringsdannende indsigt, som kunne danne grundlaget for at forandret Liverpool og sætte byen ind i et moderne perspektiv.

Forbindelser

Mange byer vælger en angivelse af fysiske og mentale mødesteder som tema. Ofte helt bogstaveligt illustreret med brobygning. Det er en meget udbredt fortælling, hvor en by typisk ønsker at bygge bro mellem fortid, nutid og fremtid. Novi Sad i Serbien brugte sidste år temaet som en konkret betegnelse for byens broer, forholdet til Europa og til det tidligere Jugoslavien. En bro kan række frem i tiden, men kan også hele sår fra fortiden. En bro bringer mennesker sammen – begge veje – og skaber nye fortællinger mellem mennesker, tid og sted.

Demokratisering

'Let's RETHINK' i Aarhus 2017 var et eksempel på en aktiv borgerinddragelse i skabelsen af sammenhængskraft, samt ved udviklingen af kulturaktiviteter. Borgerdialog og borgeraktivering var kerneelementer i en innovativ agenda om at gentænke det eksisterende ved skabelsen af det nye. I stedet for blot at kassere det eksisterende, så lagde rethink-temaet op til at bygge videre på det eksisterende ved at udfordre vanetænkning og stimulere kreativ udvikling.

I dette års Europæiske Kulturhovedstad i den rumænske by Timisoara arbejdes der med temaet: 'Shine your light, Light up your city', der er en aktivistisk demokratitilgang, hvor borgerne opfordres til at dele deres 'indre lys' af værdier, tanker og ideer med andre og dermed bidrage til at sætte byen og dens mørke sider i et 'nyt lys'.

Tidsfortællingen

En tidsfortælling er ofte et ønske om at udvikle en ny fortælling for en by. Det var tilfældet med Kuanas i Litauen i 2022, hvor byen brugte fem år på at samle en række landsbyer i et fællesskab, der skulle gøre op med årtiers fastholden i gamle traditioner og med Europæisk Kulturhovedstad skabe fremtiden og en ny historie om byen og hele omegnen.

'C the Unseen' er temaet for den tyske kulturhovedstad Chemnitz 2025, der også arbejder med en fremtidsvision om at skabe et nyt narrativ for byen, hvor kultur er det forsonende projekt mellem fortid, nutid og fremtid. Mellem øst og vest. Som et demokratisk projekt (som i Aarhus) inddrages borgerne, som skal være med til at definere Chemnitz som et fremtidigt samlingspunkt for en aktiv kulturregion.

Klima og bæredygtighed

Flere og flere byer arbejder sig også ind i en nærværende klima- og bæredygtighedsagenda. Byerne ser sig selv og kultur som en del af løsningen på tidens største udfordring, men er samtidig bevidste om at være en del af den globale udfordring. For med vækst kommer belastning af ressourcer og forurening, der kan adresseres ved at engagere borgere, erhverv, logistik, energi m.v. som drivkraften i en forandringsproces.

Ikke overraskende er det særligt de nordiske byer, der ligger højt på klima-fortællingen.

Den finske by Oulu skal være Europæisk Kulturhovedstad i 2026 og har valgt temaet 'Cultural Climate Change'. I Oulu har man sat lighedstegn mellem klimaforandringer og kulturen som en kreativ drivkraft og inspiration for de fremadrettede løsninger. Teknologi, mennesker og natur danner en symbiose for den arktiske by Oulu og dens værdigrundlag.

Et andet sammenligneligt eksempel kommer fra den norske by Bodø, som skal være Europæisk Kulturhovedstad i 2024. Ligesom Oulu er Bodø også beliggende i det arktiske område og har således klimaforandringer tæt på livet. I Bodø arbejdes der med en hybrid fortælling i det konstruerede ord 'ARCTICulation, der med afsæt i en cirkulær og bæredygtig indsats aktivt inddrager kunsten som en indholdsmæssig bevægelse med borgerne og kulturaktiviteterne som eksponenter for kommunikationen (artikulere).

Næstved 2032 – kernefortælling

Kernefortællingen for Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032 skal være troværdigt forankret og fremstå som et nutidigt/fremtidigt pejlemærke for Storstrømsregionen samt det videre arbejde med et kulturprogram og valget af tema for kulturhovedstadsåret.

Processen med etablering af en kernefortælling skal ske ved aktiv inddragelse af kulturaktører, organisationer, foreninger og borgere, der i fællesskab kan identificere styrkepositioner, særpræg og udviklingspotentiale.

Med sin centrale beliggenhed har Storstrømsregionen historisk spillet en vigtig rolle i Europa. I middelalderen var regionen knudepunkt for vigtige handelsruter og skibstrafik mellem de tyske hansestæder og Øresundsregionen.

I 2032 vil Storstrømsregionen igen få en helt central placering i Europa, når den faste Femern Bælt-forbindelse er åbnet.

Med styrke i den historiske arv, en dynamisk kultursektor og stærke, inkluderende fællesskaber har Næstved og Kulturregion Storstrøm et unikt udgangspunkt for en samlende kernefortælling.

5.2 Programindhold

Kulturhovedstadsprojektet kan hverken "vindes eller tabes" ud fra en standardformel. Hver eneste kulturhovedstad er unik, og hvis det skal lykkes at vinde, skal projektet og programmet ikke blot afspejle hele Storstrømsregionen, tiden og kulturen, men også udfordre og skabe en forløsning af ny energi, viden og kreativitet.

Det at søge, undersøge og afsøge både regionen, tiden og kulturen forudsætter åbenhed, tvivl, spontanitet, risikovilje og en parathed, som bedst kan sammenlignes med den kunstneriske, skabende proces.

1. Det kulturelle program for en kulturhovedstad skal videreudvikle og forstørre kernefortællingen.
2. Tiltrække eksterne aktiviteter, som kan fortolke kernefortællingen. Dette kan ske ved at etablere partnerskaber og samarbejdsaftaler med nationale og europæiske kulturorganisationer og kulturpersonligheder, som inddrages i processen.

3. Opbygningen af et kulturhovedstadsprogram kræver, at der sker udvikling af nye aktiviteter og etableres samarbejde om nye kreative tiltag i tværfaglige netværk både regionalt, nationalt og internationalt.

Der findes ikke en facitliste for et godt program. Kreativitet, kvalitet og perspektiver spiller en vigtig rolle, og programmet skal vægte den europæiske dimension højt. Kulturhovedstaden er et europæisk projekt, og de kulturelle aktiviteter og partnerskaber skal fremhæve både de fælles træk og mangfoldigheden af kulturer i Europa.

Programindholdet har historisk set haft fokus på kunst, musik, teater, opera, litteratur, film, arkitektur, historie, natur etc., men en kulturhovedstad kan også rumme mange andre aspekter som f.eks. kultur og sundhed, idræt, tro, klima, gastronomi, debatter og græsrods- og undergrundskultur.

Der er ingen krav om at have et stort antal arrangementer og projekter, men programmet skal have en høj kvalitet og være tilpasset mål og økonomi.

5.3 Organisering

Et vigtigt element i en kulturhovedstads-ansøgning er beskrivelsen af den planlagte organisering af implementeringsfasen, hvor der er flere mulige modeller. Vi vil her pege på to modeller, der er de mest benyttede i kulturhovedstads-sammenhæng:

- Etablering af en selvstændig, ekstern enhed (f. eks. erhvervsdrivende fond som i Åhus 2017 enhed)
- Etablering af en in-house model (f.eks. et kommunalt sekretariat som i Umeå 2014)

Ekstern løsning med erhvervsdrivende fond

Fordele:

- Armslængde afstand til kommunen
- Fleksibel organisation
- Lettere at rejse kapital med "kulturhovedstaden" som samlende organisation
- Kan være lettere at finde den rette finansieringsmodel
- Fokuseret kommunikation/PR, som promoverer kulturaktører både nationalt og internationalt
- Hurtigere fra action til handling – og en måde at forkorte de administrative og operationelle processer

Ulemper:

- Organisationen svækkes hurtigt, hvis den ikke er ordentlig forankret i "medejerskabet" og bestyrelsen
- Opbygning af en separat organisation og supportfunktioner kræver finansiering og tid
- Det opfølgende arbejde kan besværliggøres, når en kulturhovedstad er afsluttet og hverdagen melder sig igen.

Et sekretariat i kommunalt regi

Fordele:

- Tættere på beslutningstagere og politikerne
- Tættere på byens kommunale aktører, forvaltninger og direktører
- Personaleressourcer: adgang til kontakter, kanaler, ressourcer, lokaler indenfor den kommunale struktur
- De opbyggede kompetencer kan skabe mere langsigtet værdi for kommunerne

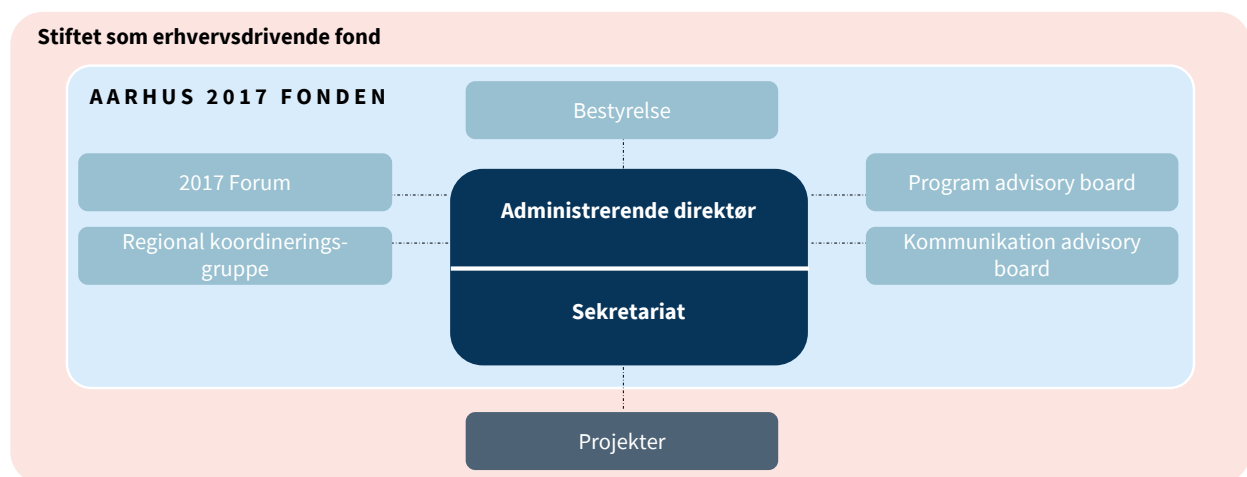
Ulemper

- Langsommere processer, mindre råderum til at træffe hurtige beslutninger og fleksibilitet til at handle på uforudsete muligheder
- Kan blive påvirket af politiske processer i stedet for en mere "fri" position

Aarhus 2017-modellen

I Aarhus valgte man en erhvervsdrivende fonds-model, der havde et relativt enkelt set-up:

Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 – struktur

Strukturelt set var de 19 midtjyske kommuner og Region Midtjylland "sponsorer", der ydede et økonomisk tilskud til Fonden Aarhus 2017 og var politisk repræsenteret i bestyrelsen for Fonden Aarhus 2017.

Medarbejderne i fonden bestod dels af personale ansat af fonden selv samt af personale udlånt fra de 19 kommuner og Region Midtjylland. Denne model byggede på projektets høje vægtning af kompetenceudvikling, ikke blot som et vigtigt element i de enkelte projekter, men også for de medarbejdere fra region og kommuner, som blev

udlånt til sekretariatet. Ideen var, at de skulle vende tilbage med nye erfaringer og kompetencer til gavn for både dem selv og deres forvaltninger, således at de opnåede kompetencer ikke gik tabt for region og kommuner. Samtidig ville udlånsmodellen reducere Fondens administrative udgifter væsentligt, så der blev flere penge til indhold. Alle kommuner udlånte medarbejdere til fondens sekretariat.

5.4 Økonomi

Den samlede økonomi i en Europæisk Kulturhovedstad kommer fra forskellige kilder, som f.eks:

- Lokale bidrag (Næstved kommune og de øvrige kommuner i Kulturregion Storstrøm)
- Regionalt bidrag (Region Sjælland)
- Statsligt bidrag
- Bidrag fra EU
- Private og offentlige fonde
- Sponsorer

Et kulturhovedstadsbudget fastlægges afhængig af byens størrelse og ambitionsniveau, og budgetterne varierer lige fra 67 mio. kr. i Pafos 2017 (Cypern) til 2,1 mia. kr. i Istanbul 2010 (Tyrkiet).

København 1996 havde et budget på ca. 1 mia. kr. og Aarhus 2017 på 461,3 mio. kr.

Sammenligningen af tidligere kulturhovedstæders økonomi er yderst vanskelig, fordi byerne har organiseret projekterne meget forskelligt.

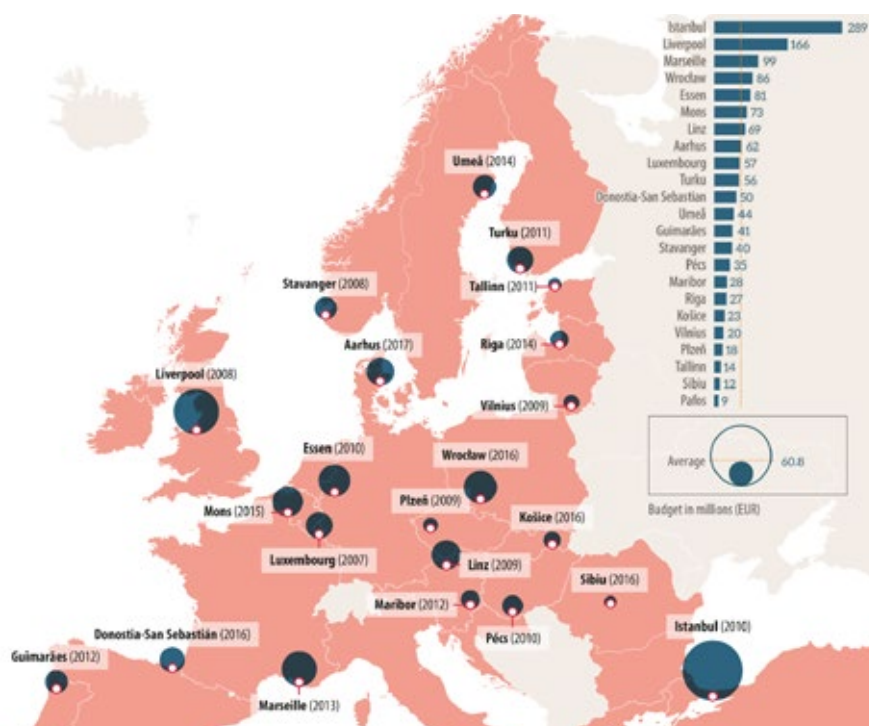
Nogle byer har anvendt en 'centraliseret model', hvor alle udgifter til kulturhovedstadsprojektet er kanaliseret gennem kulturhovedstadsorganisationen, mens andre byer har haft en mere 'decentral tilgang', hvor offentlige bidragsydere, private sponsorer m.v. i langt højere grad har bidraget direkte til specifikke projekter eller organisationer/institutioner. Herved skævvrides budgetternes størrelse, når der sammenlignes byerne i mellem.

Baseret på de uvildige evalueringer af Europæiske Kulturhovedstæder i perioden 2007-2017 har EU-Kommissionen udarbejdet en oversigt over 23 byers budgetter.

Fjerner man de to højeste budgetter (Istanbul og Liverpool) samt de to laveste (Pafos og Sibiu) er gennemsnitsbudgettet for en Europæisk Kulturhovedstad i perioden 361,3 mio. kr. (48,5 mio. EUR). Som det fremgår af tabellen har budgetterne for 12 byer, herunder Umeå og Stavanger, ligget under gennemsnittet.

Budgetter i Europæiske Kulturhovedstæder 2007-2017 (mio. EUR)

- De samlede udgifter for Europæiske Kulturhovedstæder 2007-2017 varierer fra 67 mio. kr. (9 mio. EUR) i Pafos 2017 (Cypern) til 2,1 mia. kr. (289 mio. EUR) i Istanbul 2010 (Tyrkiet).
- Fjerner man de to højeste budgetter (Istanbul og Liverpool) samt de to laveste (Pafos og Sibiu) er gns. budgettet for en Europæisk Kulturhovedstad 361,3 mio. kr. (48,5 mio. EUR).
- Budgetterne for 12 byer, herunder Umeå og Stavanger, har ligget under gennemsnittet.

5.5 – Kommunikation og kampagne for kandidaturet

Et væsentligt element for et kandidatur er, at man undervejs skaber opmærksomhed omkring sit kandidatur både eksternt og internt, blandt borgerne samt de mange interessenter, som måtte blive en del af en mulig værtsby.

Kulturhovedstadssekretariatet for Aarhus 2017 arbejdede i 2009-2012 intensivt på at skabe størst mulig befolkningsmæssig opbakning ved at engagere borgerne gennem opsøgende workshops og lokale debatarrangementer i samarbejde med foreninger, skoler, biblioteker og kulturhuse.

Den første offentlige udstilling om Aarhus 2017 tiltrak i foråret 2010 over 6.000 borgere, og sideløbende med de mange aktiviteter blev projektet kommunikeret på digitale og trykte medier.

6.0 Europæisk Kulturhovedstad 2032 – sådan kommer vi i gang

I EU er der en bred tradition for, at Europæiske Kulturhovedstæder udpeges blandt provinsbyer, og ikke kun blandt hovedstæderne. I Danmark

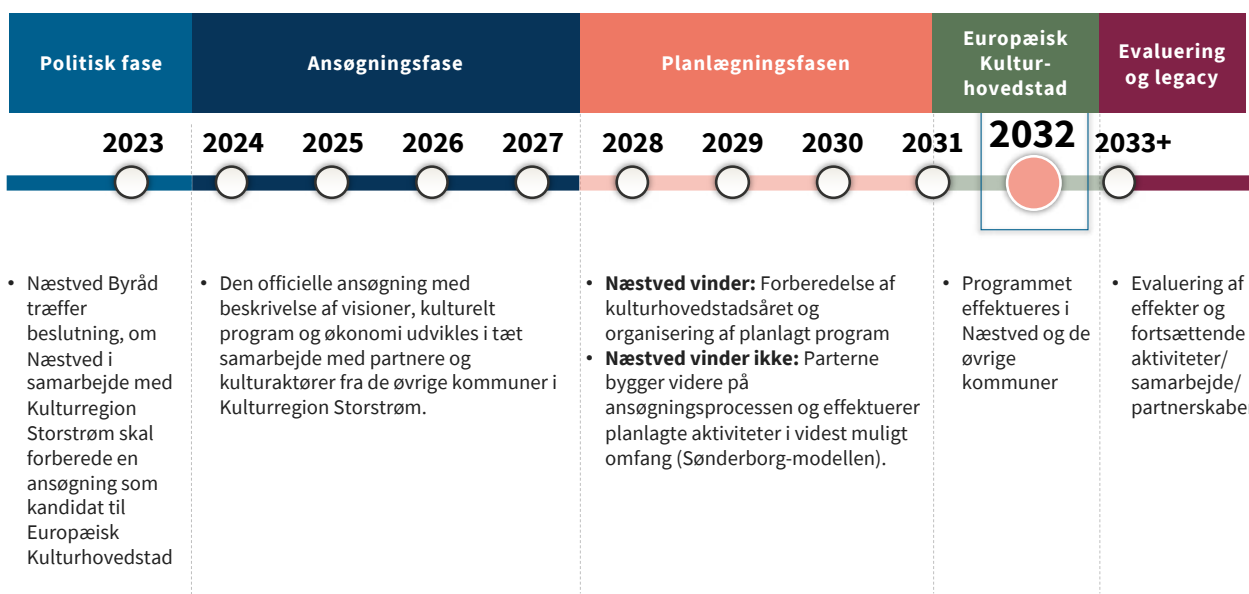
har de to største byer allerede haft titlen, København i 1996 og Aarhus i 2017. Derfor vil Næstved og kommunerne i Kulturregion Storstrøm have store muligheder for at komme i betragtning som Europæisk Kulturhovedstad 2032.

Med en markant og spændende kultursektor, en lang kulturtradition og en række kulturelle fyrtårne, der kan rage op på den europæiske scene, vil det være oplagt at forberede en ansøgning.

De seks kommuner i Kulturregion Storstrøm har både størrelsen og den økonomiske styrke, der giver en kritisk masse til at kunne løfte projektet.

Udgangspunktet for en ansøgning om titlen som Europæisk Kulturhovedstad 2032 er, at Næstved Byråd i løbet af 2023 træffer en politisk principbeslutning om at iværksætte en ansøgningsproces, og selve arbejdet med ansøgningen vil strække sig over fire år fra 2024 til 2027.

I denne fase skal der opnås tilslutning til et bredt samarbejde, og ansøgningen skal forankres hos kulturaktører, kommuner og øvrige partnere, så der kan etableres en kernefortælling og en vision, et kulturelt program og et budget inden ansøgningsfristen.

6.1 Den politiske fase - principbeslutning

En politisk beslutning om at indlede en ansøgningsfase vil kræve overvejelse af en række spørgsmål:

- Har vi som by/region kapaciteten til at være vært for en årelang begivenhed med alt det som det indebærer med hundredevis af kulturelle begivenheder?
- Er den fysiske infrastruktur på plads (kultursteder, indkvarteringskapacitet og transportforbindelser)?
- Har vi den ”menneskelige infrastruktur”, som er nødvendig for at være vært for en Europæisk Kulturhovedstad (en aktiv og velforbundet kultursektor, frivillige etc.)?
- Har vi eller vil vi have en strategi for at udvikle de nødvendige nationale og internationale kulturpartnerskaber?
- Er vi klar til at åbne op for Europa?
- Er vi villige til at indgå i en dialog med resten af Europa og verden og reflektere over det bidrag, vi gerne vil yde til EU-integrationsprojektet?
- Har vi den nødvendige, lokale/interne ekspertise til at udføre projektet fra dets tidlige udvikling til dets forberedelse, implementering og evaluering?
- Er vi klar til at udforske nye måder at støtte kultur, til at interagere med vores kulturelle interessenter og andre sektorer af samfundslivet, til at fremme publikums engagement?
- Har vi råd til at investere i Europæisk Kulturhovedstad og fastholde indsatsen ud over titelåret til at styrke den regionale udvikling?

En politisk principbeslutning om at indlede ansøgningsfasen er ikke den endelige beslutning om at indsende ansøgningen.

I eksemplet fra Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 traf Aarhus Byråd i januar 2008 en enstemmig principbeslutning om at iværksætte arbejdet med ansøgningen, og først i august 2011, kort før fristen for at aflevere ansøgningen, traf byrådet den endelige beslutning og godkendte hovedindholdet af ansøgningen.

6.2 Ansøgningsfasen – organisation

Med en politisk beslutning om sætte gang i arbejdet med en kulturhovedstads-ansøgning foreslår vi at etablere et kommunalt baseret sekretariat med et foreløbigt budget på 5 mio. kr. fordelt over fem år. Budgettet foreslås finansieret dels af kommunale midler samt midler fra udviklingspuljen i Region Sjælland.

Budgettet på 5 mio. kr. i ansøgningsfasen skal dække sekretariatets driftsudgifter til en projektansvarlig og en projektassistent samt aktiviteter med kortlægning, seminarer og møder, kommunikation og forberedelse af ansøgning.

Sekretariatet vil få til opgave at forberede den officielle ansøgning, og udarbejde:

- 1) en handlingsplan for 2024-2027 med fokus på at sikre involvering, opbakning og deltagelse i projektet fra kulturinstitutioner, foreninger, uddannelsessteder, erhvervsliv m.fl. i Næstved, de øvrige kommuner i Kulturregion Storstrøm og resten af Danmark (herunder statslige kulturinstitutioner).
- 2) en målsætning for projektet, der kobles til kommunernes langsigtede kulturpolitik og udvikling.
- 3) et programudkast for Europæisk Kulturhovedstad 2032
- 4) et budget og finansieringsmodel, herunder kommunal og statslig støtte, fonde og sponser
- 5) en kommunikationsstrategi, der kan formidle projektet,
- 6) forslag til organisationsform for arbejdet med Europæisk Kulturhovedstad

Ansøgningsfase Næstved 2032 – budget

6.3 Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032 – scenarier for finansiering og budget

Når en international jury i 2027 skal udpege Europæisk Kulturhovedstad 2032 i Danmark, står Næstved og Kulturregion Storstrøm med særdeles gode muligheder for at vinde den ærefulde titel.

Politisk og kulturelt er Europæisk Kulturhovedstad et af de højest profilerede og mest betydningsfulde kulturprojekter, og med en stærk og engageret kultursektor som omdrejningspunkt vil kulturhovedstadsprojektet være et stærkt instrument for at skabe en langsigtet, regional udvikling.

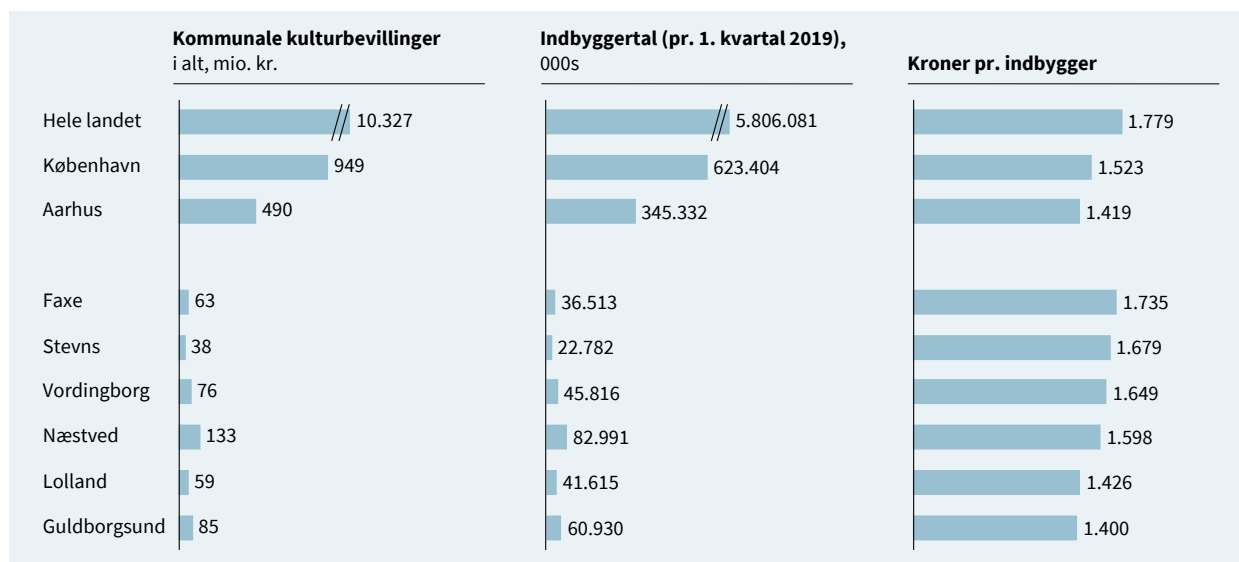
I ansøgningen vil den internationale jury fokusere på struktur og indhold i det kulturelle program samt det planlagte budget og finansieringen af kulturhovedstadsåret.

Budgettets størrelse skal ses i sammenhæng med kulturhovedstadsprojektets ambitionsniveau og målsætninger samt programmets indhold og den geografiske rækkevidde.

De seks kommuner i Kulturregion Storstrøm har i dag tilsammen et årligt kulturbudget på ca. 454,4 mio. kr., og fordelt på regionens 290.647 indbyggere svarer det til et gennemsnit på 1563 kr. pr. indbygger.

Dermed ligger Kulturregion Storstrøm et par hundrede kroner under landsgennemsnittet på 1779 kr. pr. indbygger.

Så meget bruger kommunerne på kultur i dag

Med en investering i Europæisk Kulturhovedstad kan de seks kommuner komme nærmere landsgennemsnittet, og herunder præsenteres tre forslag til finansieringsfordeling for kulturhovedstadsprojektet Næstved 2032. Forslagene svarer til ca. halvdelen af budgettet for Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, der i perioden 2013 til 2018 havde et samlet budget på 461,3 mio. kr.

I relation til Europæisk Kulturhovedstad 2032 tages der afsæt i tre forskellige niveauer af bidrag fra Næstved og de fem øvrige kommuner i Kulturregion Storstrøm – i alt henholdsvis **55 mio. kr.**, **60 mio. kr.** og **70 mio. kr.**

På baggrund af de kommunale bidrag anslås de øvrige parter mulige finansieringsbidrag, og dermed etableres scenarier for den samlede finansieringsramme for kulturhovedstadsprojektet.

De tre scenarier tager udgangspunkt i, at Næstved kommune som hovedansøger er den største bidragsyder med hhv. 36 mio. kr., 40 mio. kr. eller 47 mio. kr., mens de fem øvrige kommuner tilsammen bidrager med omkring det halve af Næstveds bidrag.

Det statslige bidrag ligger ikke fast, men København 1996 modtog 250 mio. kr. og Aarhus 2017 modtog 145 mio. kr. i statstilskud. Hvis denne praksis følges har Næstved 2032 mulighed for at opnå et statstilskud på 90-110 mio. kr.

Tre finansieringseksempler på den samlede finansiering og budgetramme for perioden 2028-2032 (mio. kr.)

	Model 1	Model 2	Model 3
Næstved kommune	36	40	47
Øvrige kommuner i Kulturregion Storstrøm	19	20	23
Region Sjælland	22	25	30
Staten	90	100	110
EU	15	15	15
Fonde og sponsorer	18	20	25
I alt	200	220	250

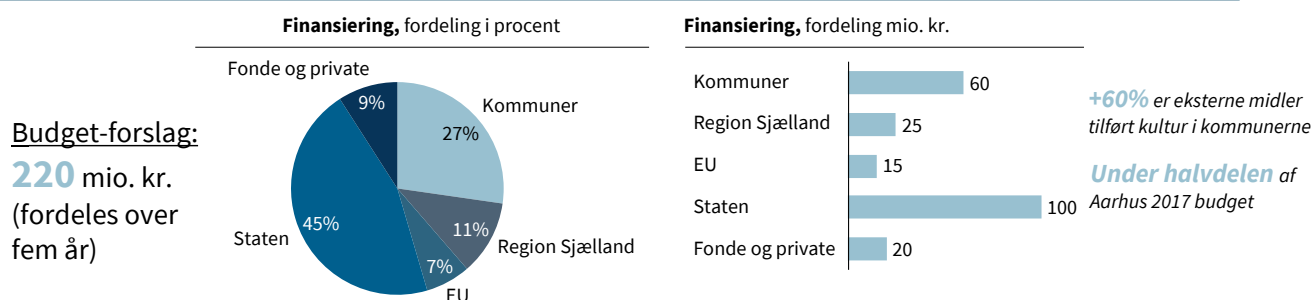
I det følgende tager vi afsæt i model 2 og et samlet budget for kulturhovedstadsprojektet på 220 mio. kr.

Fordelt over fem-års perioden 2028-2032 vil Næstved kommune skulle afsætte et budget på 8 mio. kr. årligt, mens de fem øvrige kommuner skal afsætte tilsammen 4 mio. kr. årligt.

Fordelt på indbyggere, så vil Model 2 betyde, at der skal afsættes 96 kr. pr. borger i Næstved og 19 kr. pr. borger i de øvrige kommuner hvert år i perioden 2028-2032.

Scenario for budget og finansiering 2028-2032

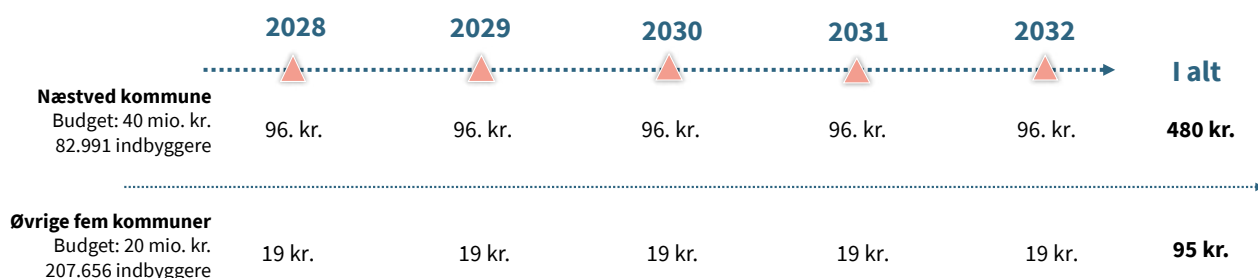
BUDGET OG FINANSIERING

Årlig udgifts-fordeling for kommunerne:

Budget pr. indbygger 2028-2032

Med en egenfinansiering på 60 mio. kr., 25 mio. kr. fra Region Sjælland og 20 mio. kr. fra øvrige kommuner i Kulturregion Storstrøm vil det samlede lokale bidrag være på over 100 mio. kr., som kan blive suppleret af et tilsvarende statsligt bidrag, hvis principperne fra de to tidligere danske kulturhovedstæder følges.

Finansieringen vil således give et markant boost til kultursektoren i Storstrømsregionen, og som tidligere beskrevet vil der samtidig være en række positive, økonomiske effekter for turisme og erhvervsliv som følge af kulturhovedstadsprojektet.

6.4 ...og hvad får vi for pengene

- Et helt år fyldt med kunst, kultur, livsglæde og fællesskab
- Store og små kulturoplevelser for alle i hele Storstrømsregionen
- Tusindvis af gæster fra nær og fjern
- En styrket national og international profil
- Øget selvbevidsthed og stolthed over at bo i regionen
- Nye relationer i Europa
- En styrket kreativ sektor
- Flere jobs
- Et økonomisk boost til kultursektoren på +100 mio. kr. oveni den kommunale investering (statsligt tilskud, EU og fonde)

Efterskrift

Vi håber med denne forundersøgelse at have skabt et solidt grundlag for den kommende beslutningsproces og det videre arbejde, og foreningen 'Næstved som Europæisk Kulturhovedstad 2032' står til rådighed for videre sparring og rådgivning i processen

Klaus Eusebius Jakobsen

Formand og tidl. viceborgmester i Næstved Kommune

Bent Sørensen

Næstformand og tidl. kommunikationschef for Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

Simone Kiær Jensen

Medstifter af Næstved by People

Per B. Christensen

Tidl. medlem af det internationale ekspertpanel for udvælgelse af Europæiske Kulturhovedstæder

Hanne Marie Heunicke

Podcaster og eventarrangør, 'Elsk din Næstved'

Jesper Kjærulff

Tidl. kultur- og fritidschef i Vordingborg kommune

Mette Bielefeldt Bruun

Rådgiver og projektleder, Bielefeldt Art & Design

Palle Kjeldsen

Seniorkonsulent, Kjeldsen Consult

Referenceliste

A guide for cities preparing to bid – European Capitals of Culture 2020-2033. European Commission.

Welcome future. Foreløbige effekter af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017. Fonden Aarhus 2017

European Capitals of Culture: Success strategies and long-term effects. European Parliament

Dansk Image- og potentialeanalyse 2022. Visit-Denmark

Mellem ballet og biografier – kultur ifølge danskerne. Tænk tanken Mandag Morgen

Kommunale kulturbevillinger 2019, Kulturministeriet

Dansk Image- og potentialeanalyse 2022. Visit-Denmark

Europæisk Kulturhovedstad 2017. Forslag til budget og finansiering for Aarhus 2017. Aarhus kommune

Erhvervslivets involvering i Aarhus 2017. Evaluering af Europæisk Kulturhovedstads Aarhus 2017. Temarapport nr. 6. Aarhus Universitet

Utvärdering av Umeå2014. Slutrapport. 10 september 2015. PWC (PricewaterhouseCoopers)

Ex-post Evaluation of the European Capitals of Culture 2014. Final Report. Creative Europe, European Commission

Bodø2024 Europeisk kulturhovedstad. Forstudie. Norconsult for Bodø kommune

Århus 2017. Århus som Europæisk Kulturhovedstad 2017. Handlingsplan 2008-2012. Århus Kommune

Esbjerg Europæisk Kulturhovedstad 2017? - en analyse af forudsætninger og perspektiver. Karsten Eskildsen, Syddansk Universitet

Kulturaftale 2021-24 mellem kulturministeren og Kulturregion Storstrøm. Kulturministeriet

Erhvervsstrategi, Næstved. Næstved kommune

Kulturpolitik 2018-2023. Næstved kommune

Aarhus 2017. Før - Under - Efter: Forskningsbaseret evaluering af effekterne ved kulturhovedstadprojektet. Aarhus Universitet

Europæisk Kulturhovedstad 2017 Økonomi og økonomiske effekter – erfaringer fra tidligere kulturhovedstæder Århus Kommune. Århus kommune

**Næstved som
Europæisk
Kulturhovedstad 2032**